

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny w składzie:	
Przewodniczący	SSO Hanna Daniel
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kaczmarek
po rozpoznaniu w dniu 9 października 2019 r. w Bydgoszczy sprawy z powództwa P. W. przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w P., Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w K., Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w P., Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu nr 1 we W. o zapłatę	

1. oddala powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej;
3. kosztami sądowymi, od obowiązku uiszczenia których powód został zwolniony, obciąża Skarb Państwa.

SSO Hanna Daniel

Sygn. akt: I C 758/18

UZASADNIENIE

Pozwem datowanym na dzień 10 września 2018 r. **powód P. W.** wniósł o zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kwoty 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za krzywdę. Jednocześnie powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania.

W uzasadnieniu swoich żądań powód podał, że pozwany Skarb Państwa nie zapewnił mu odpowiednich warunków bytowych, które prawo nakazuje zapewnić osobie osadzonej. Pozwany nie zapewnił mu w jego ocenie stałego bezpieczeństwa. Ponadto czuje się on dyskryminowany ze względu na jego wyznanie poprzez uniemożliwienie mu wykonywania praktyk religijnych. Zdaniem powoda pozwany ponosi również odpowiedzialność za: nadmierne zaludnienie w celach mieszkalnych, utrudniony dostęp do urządzeń sanitarnych, brak dostępu do ciepłej wody w

okresie letnim oraz zimowym, możliwość korzystania z ciepłej kąpieli jedynie przez maksymalnie 8 minut raz w tygodniu, ograniczony dostęp do energii elektrycznej poprzez czasowe wyłączanie prądu w porze dziennej i nocnej, brak oddzielenia urządzeń sanitarnych od reszty pomieszczenia, brak oświetlenia kącika sanitarnego, ograniczenie dostępu do światła dziennego, brak cyrkulacji powietrza, brak odpowiedniego oświetlenia celi, brak lub ograniczenie świadczeń zdrowotnych do minimum, ograniczona liczba środków higienicznych, brak lub ograniczony kontakt z instytucjami państwowymi, nie wysyłanie korespondencji urzędowej, zagrzybiałe cele, umieszczanie powoda w celach z osobami palącymi wyroby tytoniowe, ograniczanie wolności religijnej poprzez uniemożliwianie odbywania praktyk religijnych, pozbawienie możliwości indywidualnego wykonywania posług religijnych, nie zapewnienie powodowi wyżywienia spełniającego wymogi jego religii oraz pozbawianie go możliwości zakupu artykułów, które spełniałyby jego indywidualne preferencje, lekceważenie próśb, skarg, wniosków, powiadomień oraz pozbawienie powoda prawa do ośmiogodzinnego wypoczynku podczas snu.

W piśmie z dnia 1 października 2018 r. powód sprecyzował żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego:

- Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w P. kwoty 40.000 zł,
- Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w K. kwoty 30.000 zł,
- Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w P. kwoty 20.000 zł,
- Skarbu Państwa – Zakładu Karnego we W. kwoty 10.000 zł.

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 listopada 2018 r. **pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Zakład Karny w P., Areszt Śledczy w K., Zakład Karny w P. i Zakład Karny nr 1 we W. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej** wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez statio fisci zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej według norm prawem przepisanych.

Strona pozwana w pierwszej kolejności podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powoda dotyczących wykonywania wobec niego kary pozbawienia wolności za okres pobytu w pozwanych jednostkach penitencjarnych przed dniem 10 września 2015 r., ponieważ pozew został opatrzony datą 10 września 2018 r., a o hipotetycznej szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia powód wiedział już w czasie przebywania w tut. jednostkach. Przedawnieniu uległy więc zdaniem strony pozwanej roszczenia związane z pobytem w tych jednostkach przed wskazaną datą.

Jednocześnie pozwany wskazuje, że powód nie wykazał, aby w jakikolwiek sposób doszło do bezprawnego działania funkcjonariuszy służby więziennej wobec niego oraz że takie działania doprowadziły do powstania u niego szkody. Powód nie wykazał też na czym ta szkoda miałaby polegać.

Strona pozwana podniosła, że powód w czasie osadzenia w każdej z jednostek miał zapewnione godne warunki odbywania kary pozbawienia wolności. Cele mieszkalne, w których przebywał, były wyposażone w sprzęt kwaterunkowy oraz urządzenia sanitarne. Powodowi zapewniono osobne miejsce do spania i odpowiednie warunki do utrzymania higieny. Powód miał też zapewnioną bezpłatną opiekę medyczną oraz otrzymywał leki adekwatne do dolegliwości, które zgłaszał. Zdaniem pozwanego powód miał także możliwość korzystania ze spacerów i kąpieli. Zapewniono mu ponadto dostęp do zimnej i ciepłej wody, otrzymywał niezbędne środki czystości, mógł utrzymywać kontakt z najbliższymi poprzez widzenia, korespondencję i rozmowy telefoniczne. Powód otrzymywał posiłki o odpowiedniej wartości odżywczej, mógł korzystać z zajęć kulturalno-oświatowych, otrzymywać paczki żywnościowe i higieniczno-odzieżowe.

Zdaniem strony pozwanej we wszystkich celach pozwanych jednostek penitencjarnych znajdują się okna, które zapewniają dostęp do światła dziennego i dostęp świeżego powietrza. W każdej z cel znajdują się także kratki wentylacyjne zapewniające obieg powietrza pomiędzy celą a korytarzem. W celach kąćki sanitarne są natomiast wydzielone odpowiednimi ściankami, które zapewniają warunki zgodne z obowiązującymi przepisami.

W ocenie pozwanego powód w żaden sposób nie wykazał, aby doznał ze strony pozwanych jednostek krzywdy, nie wykazał jej rozmiaru i związku przyczynowego. Swoich twierdzeń nie poparł żadnymi dowodami.

W piśmie z dnia 11 marca 2019 r. powód wniósł o wezwanie w charakterze pozwanych następujących osób: W. D., A. S. i M. K., którzy winni odpowiadać z dotychczasowymi pozwanymi solidarnie. Na rozprawie w dniu 29 marca 2019 r. powód cofnął ww. wnioszek.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska zawarte w pozwie i w odpowiedzi na pozew.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód P. W. odbywa karę 25 lat pozbawienia wolności za zabójstwo.

Okoliczność bezsporna.

Powód przebywał w Areszcie Śledczym w K. od dnia 24 listopada 2008 r. do dnia 15 grudnia 2011 r.

Powód był traktowany w jednostce zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i poszanowaniem godności. Korzystał z przysługujących mu praw. Węzły sanitarne znajdujące się w celach pawilonu A nie były zasilane ciepłą wodą w czasie pobytu powoda w Areszcie Śledczym w K., jednakże w każdym oddziale mieszkalnym znajduje się łazienka dla osadzonych dająca możliwość wzięcia ciepłej kąpieli. Kąpiele realizowane były i są zgodnie z przepisami. W każdej celi istnieje również możliwość podgrzania wody.

W latach 2016-2017 przeprowadzono remont instalacji wodno-kanalizacyjnej z doprowadzeniem nowej instalacji ciepłej wody do cel mieszkalnych, w wyniku którego wszystkie cele są obecnie zasilane ciepłą wodą.

Kąćki sanitarne w pawilonie F, w którym przebywał powód, były zasilane ciepłą wodą. Kąćki sanitarne w tym pawilonie wykonane są w technologii murowanej do pełnej wysokości celi, zamykane drzwiami przesuwными i wyposażone w standardowe przybory sanitarne. W pawilonie A, w którym również przebywał powód, wykonane były one z materiału pełnego tj. płyty drewnopochodnej, osadzonej w szkielecie stalowym mocowanym do ścian i posadzki. Zabudowa sięgała do 180 cm.

Cele mieszkalne posiadają oświetlenie górne, zgodnie z wymogami.

W okresie kiedy powód przebywał w Areszcie kąćki sanitarne niezabudowane do pełnej wysokości nie posiadały odrębnego oświetlenia.

W 2014 r. w wyniku sukcesywnie wykonywanej zabudowy kąćków sanitarnych, instalowane jest odrębne oświetlenie. W godzinach nocnych cele mieszkalne są doświetlane za pomocą oświetlenia elewacji budynków.

Okna cel mieszkalnych otwierają się do wewnątrz pomieszczeń, natomiast kraty i siatki okienne zamontowane są po zewnętrznej stronie okna. Nie powoduje to ograniczeń w otwarciu lub uchyleniu okna. Okna cel posiadają wymiary odpowiednie do powierzchni podłogi celi mieszkalnej.

Środki czystości i higieny są zapewnione osadzonym w postaci mydła toaletowego, szamponu do włosów, kremu i nożyka do golenia, proszku do prania, płynu do mycia naczyń, pasty, szczoteczki do zębów oraz papieru toaletowego.

Wydawane są one na początku każdego miesiąca oraz na podstawie zgłaszanych potrzeb. Osadzeni mogą także dokonywać dodatkowych zakupów w kantynie na terenie Aresztu.

Cele mieszkalne są sukcesywnie remontowane i bieżąco naprawiane. Żadna z cel nie zagraża bezpieczeństwu osadzonych. Powoda traktowano w sposób humanitarny. Miał on możliwość wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych. Z jego korespondencją postępowano w sposób ustalony przepisami. Korespondencja nie podlegała cenzurze.

Dowód: pismo Dyrektora Aresztu Śledczego w K. z dnia 16 listopada 2018 r. wraz z załącznikami /k. 169-179/.

Powód przebywał w Zakładzie Karnym w P. od dnia 25 lutego 2014 r. do dnia 27 sierpnia 2014 r. oraz od dnia 18 lipca 2017 r. do dnia 24 października 2018 r.

Miał on zagwarantowane wszystkie prawa wynikające z przepisów prawa. Powód przebywał w pawilonach F i G, a następnie A, D i E. Nie był osadzony w celach, w których powierzchnia przypadająca na jedną osobę wynosi poniżej 3m². Powód miał możliwość odbywania praktyk religijnych w celi mieszkalnej w sposób nie naruszający zasad tolerancji, a dodatkowo Dyrektor Zakładu Karnego wyraził zgodę na indywidualne wykonywanie praktyk religijnych także w świetlicy oddziału dwukrotnie w tygodniu.

W celach, w których przebywał powód przestrzegano przepisów prawa, porządku i higieny. Środki do utrzymywania czystości oraz środki higieny były dostarczane osadzonym przez kwatermistrza oddziałowego funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w oddziale mieszkalnym. Natężenie oświetlenia w celach zgodne jest z wytycznymi, a wykonane pomiary potwierdziły ich prawidłowość. Wylączenie napięcia w gniazdkach elektrycznych w poszczególnych godzinach było zawsze poprzedzone odpowiednim komunikatem Dyrektora i wynikało z porządku wewnętrznego jednostki. Nie miały miejsca sytuacje, w których wylączano oświetlenie w porze nocnej w kąciu sanitarnym oraz napięcie w gniazdkach wtykowych w porze posiłków. W każdej z cel, w której przebywał powód, był dostęp do bieżącej wody. Dostęp do ciepłej wody zgodnie z przepisami umożliwiany był osadzonym co najmniej raz w tygodniu (od lipca 2014 r. dwa razy w tygodniu). Obecnie wszystkie cele na terenie jednostki wyposażone są w instalację ciepłej wody.

Wszystkie cele posiadały oddzielenie kącia sanitarnego od części mieszkalnej przegrodą murowaną lub z materiału pełnego i nieprzezroczystego w pełnym świetle. Wszystkie cele posiadały wykonane przeglądy kominiarskie, które potwierdziły sprawność instalacji.

Powód od dnia 23 września 2017 r. otrzymywał wyżywienie (...) tj. bez mięsa wieprzowego, wołowego, drobiowego, ryb, potraw krwistych oraz podrobowych (norma wyżywienia spersonalizowanego w ramach normy P – „P3”), zgodnie ze złożonym przez niego zgłoszeniem. Zgodnie z kolejnym zgłoszeniem z dnia 23 sierpnia 2018 r. od dnia 30 sierpnia 2018 r. powód otrzymywał wyżywienie „N5” tj. norma wyżywienia nieokreślonego – „NN1” (wyżywienie na bazie normy P z wykluczeniem potraw z mięsa wieprzowego, ryb, produktów podrobowych takich jak: kaszanka, salceson, pasztet oraz z wykluczeniem produktów kiszonych).

Zakład Karny w P. w miarę swoich możliwości przestrzegał wytycznych dotyczące uwzględnienia wymogów religijnych i kulturowych osadzonych. Jednostka zapewniła powodowi posiłki zgodne z wytycznymi, jakie zawarł on w swoim zgłoszeniu. W Zakładzie brak jest realnych możliwości zapewnienia skazanemu w pełni wyżywienia koszerne, które spełniałoby jego indywidualne preferencje, ponieważ na wyżywienie koszerne składa się szereg różnych obostrzeń,

takich jak zakup produktów dopuszczalnych przez rabina, obróbka potraw, które to muszą być przygotowywane tylko i wyłączenie przez osobę wyznania żydowskiego lub pod nadzorem rabina.

Powód podczas swojego pobytu w ww. jednostce był kilkakrotnie konsultowany przez lekarza. Nie zgłaszał wówczas żadnych istotnych i niepokojących dolegliwości. Uskarżał się jedynie na problemy żołądkowe, co skutkowało przydzieleniem mu na okres 30 dni odpowiedniej diety.

Dowód: pismo Dyrektora Zakładu Karnego w P. z dnia 20 listopada 2018 r. wraz z załącznikami /k. 37-168/,

pismo asystenta Oddziału (...) Zakładu Karnego w P. z dnia 20 listopada 2018 r. /k. 232/.

Powód przebywał w Zakładzie Karnym nr 1 we W. od dnia 27 sierpnia 2014 r. do dnia 9 listopada 2016 r.

Przebywał wówczas w pawilonach A, B i C, w których nie występowały warunki przeludnienia. Norma powierzchni 3m² przypadająca na jednego osadzonego nie została przekroczona w całym Zakładzie od dnia 6 grudnia 2009 r. ani razu.

Z ciepłej kąpieli powód korzystał co najmniej dwa razy w tygodniu w ogólnodostępnych łaźniach. W celach mieszkalnych, w których powód przebywał, był dostęp do bieżącej zimnej wody, a w pawilonach A i C również do ciepłej. Powód mógł również użytkować urządzenia do podgrzewania wody.

Ograniczenia dotyczące wyłączania gniazd wtyczkowych w godz. 24.00-05.00 nie były uciążliwe dla osadzonych. Inne przerwy w dostawach prądu wynikały jedynie ze zdarzeń losowych. W porze nocnej funkcjonowało oświetlenie kontrolne umożliwiające podgląd zachowania osób zakwaterowanych w pomieszczeniu. Osadzeni mogli korzystać z punktów świetlnych umiejscowionych w celi.

Kącik sanitarny oddzielono od części przeznaczonej na pobyt trwałą zabudową. Sposób wydzielenia kącika umożliwił intymne i niekrepujące korzystanie z usytuowanych tam urządzeń.

Okna wyposażono w dodatkową siatkę uniemożliwiającą nielegalne kontakty i wyrzucanie z okien przedmiotów.

Każdemu osadzonemu wydawano środki higieny osobistej w postaci mydła toaletowego, kremu do golenia, pasty do zębów, nożyka do golenia, proszku do prania, szczoteczki do zębów – w ilościach określonych w przepisach prawa.

W ścianach cel mieszkalnych poprowadzono przewody kominowe do wentylacji grawitacyjnej, które były sprawna i o odpowiedniej przepustowości. Podlegały one stałej i cyklicznej kontroli.

Powód ma możliwość uczestniczenia w spotkaniach religijnych i nabożeństwach. Do połowy 2015 r. w pozwanej jednostce istniał także szpital, gdzie powodowi zapewniono odpowiednią opiekę medyczną przez całą dobę. W połowie 2015 r. zamknięto szpital, jednak osadzeni nadal mieli zapewnioną opiekę medyczną.

Dowód: pismo Dyrektora Zakładu Karnego nr 1 we W. z dnia 16 listopada 2018 r. wraz z załącznikami /k. 191-228/.

Powód przebywał w Zakładzie Karnym w P. od dnia 15 grudnia 2011 r. do dnia 8 sierpnia 2012 r., od dnia 24 września 2012 r. do dnia 19 lutego 2014 r., od dnia 14 listopada 2016 r. do dnia 18 lipca 2017 r. oraz od dnia 24 października 2018 r. do chwili obecnej.

Przebywając w ww. Zakładzie powód nie był umieszczony w warunkach, w których powierzchnia w celi mieszkalnej przypadająca na jednego osadzonego wynosiła poniżej 3m², nie mniej jednak niż 2m² na osobę.

Powód może uczestniczyć w spotkaniach z duszpasterzem. Miejsca i terminy spotkań są wywieszane na tablicach ogłoszeń lub podawane do informacji bezpośrednio zainteresowanym.

Powód ma zapewniony ośmiogodzinny czas przeznaczony na sen.

Powód otrzymał odpowiedzi na wszystkie pisma, które składał do Dyrektora Zakładu Karnego w P.. Wszystkie jego prośby i pisma były załatwiane zgodnie z przepisami.

W czasie pobytu powoda w ww. jednostce penitencjarnej środki higieny osobistej oraz środki do utrzymywania czystości były wydawane według zgłaszanych potrzeb.

Zabudowa kąpoków sanitarnych wraz z instalacją została wykonana zgodnie z projektem budowlanym zatwierdzonym przez stosowne władze.

W celach mieszkalnych wieloosobowych znajdują się kąpoki sanitarne wyposażone w miskę ustępową. Oddzielone są one od cel pełną ścianką działową na całą wysokość pomieszczenia celi i wyposażone są w drzwi zapewniające poczucie intymności. Kąpoki posiadają indywidualne przewody wentylacji grawitacyjnej wywiewnej.

Stan techniczny cel jest dobry. Są one remontowane na bieżąco i w miarę potrzeb. Blendy w oknach zamontowane są w sposób prawidłowy i zapewniają poprawny dopływ powietrza.

Każdemu osadzonemu przysługiwała co najmniej jedna kąpiel tygodniowo. Czas jednej kąpeli trwał ok. 10 minut. Obecnie osadzeni mają zapewnione dwie kąpiele w tygodniu, a czas każdej z nich trwa przynajmniej 10 minut.

Powód otrzymuje posiłki zgodnie z normą przyznaną w Zakładzie Karnym w P. tj. norma żywienia nieokreślonego „NN1”, na bazie normy podstawowej P i „P1” z wykluczeniem potraw z mięsa wieprzowego, ryb, produktów podrobowych, takich jak np. kaszanka, salceson, pasztet oraz wykluczeniem produktów kiszonych. Posiłki są przygotowywane i wydawane zgodnie z przepisami w miarę możliwości wymogów religijnych i kulturowych.

Oświetlenie cel, w których przebywał powód zgodne jest z przepisami. Oświetlenie sztuczne jest włączane zgodnie z porządkiem wewnętrznym w godz. od 6.30 do 21.00 (w porze dziennej w zależności od natężenia oświetlenia naturalnego oraz na prośbę osadzonego oświetlenie sztuczne jest wyłączane). Powód nie zgłaszał podczas swojego pobytu żadnych zastrzeżeń na jakość i rodzaj oświetlenia do służb konserwacyjnych działu remontowego.

Okresowe wyłączenia zasilania gniazd wtyczkowych w celach odbywały się zgodnie z ustalonym porządkiem wewnętrznym i spowodowane były niedostosowaniem instalacji elektrycznej do ciągłej pracy pod pełnym obciążeniem. Od dnia 13 lutego 2015 r. zostały zniesione ograniczenia w zasilaniu tych gniazd w porze dziennej. Powód podczas pobytu w jednostce nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń co do zasilania gniazd wtyczkowych w celach.

Ciepła woda dostarczana jest do cel mieszkalnych zgodnie z porządkiem wewnętrznym cały rok bez względu na porę roku w godz. od 6.30 do 8.30, od 12.45 do 14.15 oraz od 18.00 do 19.00.

Osadzony nie zgłaszał żadnych dolegliwości zdrowotnych. Po konsultacji laryngologicznej został zakwalifikowany do wykonania plastyki przegrody nosa. Z wykonania operacji zrezygnował. Aktualnie nie przyjmuje żadnych leków. Okresowo zgłasza się do ambulatorium z powodu przeziębienia. U powoda stwierdzono także astygmatyzm nadwzroczny obu oczu i zespół suchego oka. Otrzymał krople do oczu. Nie zgłasza obecnie żadnych dolegliwości.

Dowód: pismo Dyrektora Zakładu Karnego w P. z dnia 16 listopada 2018 r. wraz z załącznikami /k. 180-190/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych przez strony w toku rozprawy, a także wiarygodnych zeznań świadków.

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty zebrane w sprawie, albowiem zostały sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla danego typu dokumentów. Ich autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu ani stron postępowania. Za pomocą odpowiednich dokumentów strona pozwana wykazała, że wszystkie jednostki penitencjarne zapewniły powodowi odpowiednie warunki do odbywania kary pozbawienia wolności z uwzględnieniem zasad humanitaryzmu i uzasadnionych potrzeb.

Sąd dał wiarę zeznającym w sprawie świadkom w osobach: S. S., M. Z. oraz K. W.. Świadek S. S. zeznał, iż nigdy nie przebywał z powodem w jednej celi i nie wie nic na temat krzywdy, jakiej mógłby on ewentualnie doznać. Widział jednak, że powód miał jedzenie serwowane w inny sposób niż reszta osadzonych, pożywienie znajdowało się w innych naczyniach. Z zeznań tych wynika, że powód miał oddzielną dietę, o której mowa w przedłożonych przez stronę pozwaną dokumentach. Świadek M. Z. zeznał, iż nie wie nic o naruszaniu prawa powoda. Świadek wskazał, że przebywał przez pewien czas z powodem w jednej celi. Jak wskazał popadł z powodem w konflikt na tle religijnym. Z zeznań świadka wynika, że powód był bardzo roszczeniowy. Świadek K. W. zeznał natomiast, że przez miesiąc był osobą wydającą posiłki osadzonym. Jak wskazał, powód miał osobno określoną i wydawaną dietę. Nie miał on jednak wiedzy, czy sposób podawania posiłków mógł naruszyć zasady wyznawanej przez niego religii. Z zeznań tego świadka wynika również, że powód zgłaszał nieprawidłowości związane z zawartością jedzenia oddziałowemu.

Wskazani świadkowie zeznawali w sposób logiczny, spójny, ich zeznania uzupełniały się nadto wzajemnie, a także korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w niniejszej sprawie.

Sąd nie dał wiary zeznającym w sprawie świadkom: M. S., R. C., A. C. i D. N.. Świadców ci podobnie jak powód czuli się dyskryminowani przez zakład karny, w szczególności ze względu na wyznanie. W ich ocenie w jednostkach penitencjarnych nie respektuje się praw osób innych wyznań. Świadców wskazali, że powód miał problemy związane ze swoją rygorystyczną dietą. Zeznania te świadczą jedynie o subiektywnym poczuciu krzywdy lub przekonaniu o braku poszanowania dla wyznawanej wiary, bez uwzględnienia organizacyjnych możliwości i ograniczeń pozwanych jednostek. Również zeznania dotyczące niewłaściwych warunków w celach tj. nie oddzielenie kąpoków sanitarnych, blendy w oknach, czy brak odpowiedniej wentylacji, nie znajdują potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym zebrany w sprawie. Zdaniem Sądu zeznania wskazanych świadków były podyktowane subiektywnym przekonaniem o niedochowaniu przez pozwane jednostki podstawowych zasad bezpieczeństwa, porządku czy higieny. Jednakże ich zeznania całkowicie wykluczały się z zeznaniami pozostałych świadków, a przede wszystkim z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów wewnętrznych zakładów i aresztu. Wobec faktu, że część świadków przebywała z powodem w izolacji więziennej, Sąd nie dał im wiary również z tego powodu, że mając na uwadze zasady doświadczenia życiowego, istniała możliwość wpływania przez powoda (pośrednio lub bezpośrednio) na treść tych zeznań jeszcze przed wszczęciem postępowania w niniejszej sprawie lub już w jego trakcie. Sąd miał także

na uwadze fakt, iż zeznania tych świadków miały charakter wysoce ocenny. Z tego samego względu za niewiarygodne uznał Sąd wyjaśnienia złożone przez samego powoda P. W..

Za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia uznał Sąd zeznania świadka D. M.. Świadek zeznał, że nie zna osoby powoda i nie pamięta czy przebywał z nim w jednej celi. Nie posiadał on również żadnej wiedzy o krzywdzie powoda i nie miał nic do powiedzenia w przedmiotowej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu roszczenie powoda jest bezzasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Ze wskazanego przepisu wynika, że władze publiczne ponoszą odpowiedzialność za swoje zachowania, jeżeli są one „niezgodne z prawem”, przez co należy rozumieć zachowania naruszające normy prawne. Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej władz publicznych, obok zdarzenia sprawczego, konieczne jest ustalenie pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej, a więc szkody i związku przyczynowego.

Jak wynika z treści art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Z treści regulacji zawartych w art. 24 § 1 k.c. wynika, że ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przepis art. 24 § 1 k.c. rozkłada w sprawie o naruszenie dóbr osobistych ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył jego dobra osobiste. Przepis formułuje również domniemanie prawne bezprawności naruszenia dóbr osobistych. Na pozwanym ciąży obowiązek udowodnienia, że jego działanie naruszające dobra osobiste powoda nie było bezprawne.

O tym, czy w konkretnym wypadku można mówić o naruszeniu dobra osobistego decydują okoliczności sprawy oraz kryteria obiektywne, a nie odczucia osoby żądającej ochrony prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., sygn. akt IV CSK 276/11, OSNC 2012/9/107).

Stosownie do regulacji art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. O zakresie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę decyduje przede wszystkim rozmiar wyrządzonej pokrzywdzonemu krzywdy zgodnie z funkcją kompensacyjną zadośćuczynienia. Zasądzenie zadośćuczynienia ma charakter jedynie fakultatywny. W konkretnych okolicznościach sprawy sąd władny jest ocenić, że brak jest dostatecznych przesłanek do uwzględnienia także i tego środka ochrony nawet i w sytuacji naruszenia dobra osobistego.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zarzut strony pozwanej dotyczący przedawnienia części roszczeń zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z treścią art. 442¹ § 1 k.c., roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże

termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Słusznie wskazała strona pozwana, że o hipotetycznej szkodzie oraz osobie zobowiązanej do jej naprawienia powód wiedział już w czasie przebywania w jednostce penitencjarnej. Przedawnieniu uległy więc wszystkie roszczenia powoda związane z tym pobytem za okres przed dniem 10 września 2015 r. (powód wniósł pozew w dniu 10 września 2018 r.). Wobec tego przedawnieniu uległy: wszystkie żądania związane z pobytem w Areszcie Śledczym w K. (powód przebywał tam do dnia 15 grudnia 2011 r.), żądania związane z pobytem w Zakładzie Karnym w P. za okres od dnia 25 lutego 2014 r. do dnia 27 sierpnia 2014 r., żądania związane z pobytem w Zakładzie Karnym nr 1 we W. za okres od dnia 27 sierpnia 2014 r. do dnia 10 września 2015 r., roszczenia związane z pobytem w Zakładzie Karnym w P. za okres od dnia 15 grudnia 2011 r. do dnia 8 sierpnia 2012 r. oraz za okres od dnia 24 września 2012 r. do dnia 19 lutego 2014 r.

W ocenie Sądu, żądania powoda P. W. odnośnie zadośćuczynienia były całkowicie nieuzasadnione. Zdaniem Sądu nie zostały przez niego wykazane twierdzenia o takich warunkach bytowych panujących w Zakładzie Karnym w P., Zakładzie Karnym w P., Zakładzie Karnym nr 1 we W., a także w Areszcie Śledczym w K., w których powód przebywał, które uzasadniałyby zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. Powód nie dowiódł również istnienia podnoszonych okoliczności, a nie można się w tej kwestii opierać wyłącznie na jego w pełni subiektywnych odczuciach.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe (w tym złożone w niniejszym postępowaniu dokumenty oraz zeznania świadków), pozwoliły na poczynienie w tej kwestii ustaleń zgola odmiennych od stanowiska powoda przedstawionego w pozwie i w dalszych pismach procesowych. Z powyższego wynika, iż w trakcie pobytu powoda w pozwanych jednostkach warunki socjalno-bytowe we wszystkich celach spełniały normy określone w przepisach rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, a więc pozwany nie dopuścił się bezprawności. Cele mieszkalne w tych jednostkach wyposażone były i są w stosowne kąćki sanitarne oddzielone w sposób zapewniający intymność. Wszystkie cele wyposażone są również w bieżącą wodę, dostępną przez całą dobę. Cele wyposażone są w stosowne, nieszkodliwe dla oczu oświetlenie. W celach zainstalowano także zgodną z przepisami i zalecaną wentylację. Wszystkie cele spełniały również normy dotyczące powierzchni celi na jednego osadzonego. Brak było w okresie pobytu powoda w każdym z zakładów zjawiska przeludnienia. Z dokumentów wewnętrznych jednostek penitencjarnych wynika niezbicie, że wszystkie dołożyły należytej i daleko idącej staranności celem zapewnienia osadzonym warunków w pełni humanitarnych, celem zapewnienia im bezpieczeństwa i względnego komfortu odbywania kary pozbawienia wolności. Brak jest również dowodów mogących poddawać w wątpliwość próby zapewnienia każdemu z osadzonych możliwie najbardziej zbliżonych do ich osobistych preferencji warunków i uzasadnionych życzeń. Powyższe pozwala przyjąć, iż działaniom strony pozwanej nie sposób przypisać jakiegokolwiek bezprawności. Powód nie wykazał, aby doznawał naruszeń godności osobistej ze strony pozwanego.

Nadto powód nie wykazał, aby skutek działań strony pozwanej podlegał on dyskryminacji z uwagi na wyznawaną wiarę. Z notatek służbowych i innych przedłożonych przez pozwanego Skarbu Państwa dokumentów wynika, że powód miał zapewnioną odpowiednią dietę, określoną i uwzględniającą zasady wyznawanej religii. Na prośbę powoda uwzględniono również jego życzenie o umożliwienie mu odbywania indywidualnych praktyk religijnych.

Jednocześnie zważyć należy, iż wszelkie niedogodności i odczuwalny przez powoda dyskomfort codziennego życia w izolacji więziennej jest elementem odbywania kary pozbawienia wolności, z którym powinien się on liczyć popełniając przestępstwo. Należy wyraźnie zaakcentować, że wszelkie tego typu ograniczenia regulaminowe, charakterystyczne dla odbywania kary pozbawienia wolności, nie są niezgodne z prawem i tym samym automatycznie nie powodują naruszenia dóbr osobistych osadzonych. Powód naruszając porządek prawny, winien liczyć się z konsekwencjami swoich czynów, a więc z możliwością orzeczenia wobec niego kary pozbawienia wolności w pewnych, zwykle

niekomfortowych warunkach. Wobec tego nie powinien on wywodzić roszczeń z dolegliwości wynikających z faktu odbywania tej kary. Niemożność sprostania przez Zakład Karny pewnym szczególnie trudnym życzeniom osadzonego (jak np. koszerne pożywienie) nie może stanowić o naruszeniu jakiegokolwiek dobra osobistego więźnia. Stanowi ono bowiem zbyt daleko idące utrudnienie w codziennym funkcjonowaniu takiej jednostki penitencjarnej.

Z uwagi na niewykazanie przez powoda zaistnienia wszystkich przesłanek koniecznych do stwierdzenia odpowiedzialności pozwanego za naruszenie jego dóbr osobistych Sąd stwierdził, że roszczenie podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 417 § 1 k.c., art. 23 k.c. oraz art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 448 k.c. a contrario oddalił powództwo (punkt 1 wyroku).

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Powód przegrał niniejszą sprawę w całości. Zgodnie jednak z treścią art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Mając więc na względzie trudną sytuację życiową i materialną powoda (wieloletnie pozbawienie wolności, brak dochodów, uzasadnione przekonanie o słuszności dochodzonego roszczenia), Sąd nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej (punkt 2 wyroku).

Na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r., kosztami sądowymi, od obowiązku których powód został zwolniony, Sąd obciążył Skarb Państwa (punkt 3 wyroku).

SSO Hanna Daniel